

ประจำปี 2555

โครงสร้าง และวากยสัมพันธ์ของนามวลีภาษาไทย ในป้ายรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๔ : กรณีศึกษาเขตพื้นที่ จังหวัดกรุงเทพมหานครและพิษณุโลก

THAI NOUN PHRASE SYNTACTIC STRUCTURES
AND IN POSTERS AS A MEMBER OF THE
PARLIAMENT ELECTION IN CAMPAIGN 2011:
A CASE STUDY IN BANGKOK AND
PHITSANULOKE PROVINCE

ณรงค์กรธร รอดทรัพย์¹

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องการศึกษาโครงสร้าง และวากยสัมพันธ์ของนามวลีภาษาไทยในป้ายรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๔: กรณีศึกษาเขตพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครและพิษณุโลก มีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์โครงสร้าง วากยสัมพันธ์ และอรรถสัมพันธ์ของหน่วยสมานามวลีภาษาไทยซึ่งปรากฏในป้ายรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๔ ผลการศึกษาพบว่านามวลีภาษาไทยต้องประกอบด้วยอย่างน้อยค่านามและอาจมีหน่วยขยายนามอยู่ทางซ้ายของค่านาม โดยหน่วยขยายนามปรากฏได้ตั้งแต่ ๑ หน่วยขึ้นไปถึงมากที่สุดคือ ๖ หน่วย ได้แก่ ประโยคคุณศัพท์ วลีแสดงปริมาณ วลีแสดงเจ้าของ บุพบทวลี ค่านามขยาย หรือคำชี้เฉพาะ ส่วนขยายเหล่านี้อาจปรากฏอย่างใดอย่างหนึ่งและ/หรืออาจประกอบกันเป็นส่วนขยายของค่านามหลัก

คำสำคัญ : นามวลีภาษาไทย ไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลักษณะภาษา และป้ายรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

¹ อ.,ประจำสาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาและคตินวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก

* Corresponding author E-mail : aranyikaram_sala@hotmail.com Tel. 0-5596-2037

Abstract

The purpose of this academic article is to investigate the structures, syntax and semantics of Thai noun phrases appearing in Posters as a Member of the Parliament election in campaign 2011. Data were collected from 150 posters in Bangkok and Phitsanuloke province. The result of the study shows that Thai noun phrases consist of a noun at least. It may have various modifiers such as relative clauses, quantifiers, possessive phrases, demonstratives, prepositional phrases, and nominal modifiers. These modifiers appear alone and together at the same time.

Keywords : Thai noun phrase, Functional-typological Approach and the Posterscampaign as a Member of Parliament

บทนำ

คำต่างๆ ประกอบกันเป็นกลุ่มคำเพื่อใช้ในการสื่อสาร นักไวยากรณ์ไทยแต่เดิมาเรียกกลุ่มคำที่ประกอบกันบางแบบว่าประโยค(พระยาอุปกิตศิลปสาร.๒๕๔๘)และเรียกกลุ่มคำที่ประกอบกันแบบอื่น ๆ ว่า วลี การตั้งชื่อวลี ตั้งตามชนิดของคำที่อยู่ต้นวลี อาทิ วลีที่มีคำนามอยู่ต้นวลี เรียก นามวลี ส่วนวลีที่มีคำกริยาอยู่ต้นวลีเรียก กริยาวลี วลีซึ่งมีคำบุรพทออยู่ต้นวลี เรียก บุรพทอวลี ต่อมานักไวยากรณ์ไทยบางคน(วิจินตน์ ภาณุพงศ์. ๒๕๔๘)ได้ปรับเปลี่ยนความคิดเรื่องวลี ถือว่าวลีเป็นหน่วยประโยค แม้คำคำเดียวก็อาจถือเป็นวลีได้ การตั้งชื่อวลีตั้งตามหน้าที่ของวลีนั้น ๆ ในประโยค อาทิ นามวลี กริยาวลี พิเศษวลี สถานวลี กาลวลี ขณะที่นักไวยากรณ์ไทยยุคเดียวกันอีกคน (นวรรธน์ พันธุ์เมธา. ๒๕๔๙) จะนำคำว่าวลีมาใช้เรียกเฉพาะกลุ่มคำซึ่งมิใช่ประโยค และมีคำหลักเป็นส่วนประกอบสำคัญ ในเมื่อคำหลักมี ๒ ชนิดคือ คำนามและกริยา วลีจึงมี ๒ ชนิดเท่านั้น ได้แก่ นามวลี และกริยาวลี ส่วนกลุ่มคำซึ่งมิได้มีคำหลักเป็นส่วนประกอบสำคัญ ก็ยังคงเรียกว่ากลุ่มคำ ไม่เรียกว่าวลี ทศนะเชิงต่างดังกล่าวเกี่ยวกับการศึกษา วลีในภาษาไทยเกิดจากความพยายามของนักไวยากรณ์อื่นจะใช้แนวคิดใดแนวคิดหนึ่งเพื่ออธิบาย การปรากฏของวลี แม้ว่าแนวคิดของนวรรธน์ พันธุ์เมธา ได้พยายามบูรณาการหลากหลายทฤษฎีไว้ด้วยกัน ทว่าความลึกลับของการพิจารณาความแตกต่างระหว่างคำนามประสม และนามวลี หรือประโยค ก็ยังคงคลี่คลายได้ไม่มากนัก การศึกษาภาษาที่ควบคู่ไปกับปริบท โดยเน้นเกี่ยวกับหน้าที่และการใช้ภาษา แสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างและหน้าที่ของภาษาว่าจะต้องมีควบคู่กันไป ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญของทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่นิยมเชิงแบบลักษณะภาษา นำโดย Talmy Givón (2001) นำจะเป็นอีกแนวคิดหนึ่งซึ่งแก้ปัญหาความลึกลับดังกล่าวได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการปรากฏของนามวลีภาษาไทย ในปริบทข้อความภาษาเขียนของป้ายรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๔ ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนทฤษฎีนี้ที่สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการพิจารณาความแตกต่างระหว่างคำนามประสมและวลี หรือประโยคในภาษาไทยได้

ประจำปี 2555

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์โครงสร้าง และวากยสัมพันธ์ของนามวลีภาษาไทยซึ่งปรากฏในป้ายรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๔
2. เพื่อวิเคราะห์ความหมายและการสื่อสารของหน่วยสมานามวลีภาษาไทยซึ่งปรากฏในป้ายรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๔

นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. นามวลี หมายถึง คำนามอย่างน้อยหนึ่งคำและอาจมีหน่วยขยายนามอยู่ทางซ้ายของคำนามนั้นก็ได้ โดยหน่วยขยายนามอาจเป็นประโยคคุณศัพท์ วลีแสดงปริมาณ วลีแสดงความเป็นเจ้าของ บุพบทวลี คำนามขยาย หรือคำชี้เฉพาะ

๒. โครงสร้าง หมายถึง ลักษณะของลำดับเรียง (word order) ลำดับชั้น (hierachy) และหมวดหมู่ทางไวยากรณ์ขององค์ประกอบ อาทิ โครงสร้างประโยค แม่ข้อเสี้ยวตัวนั้น มีองค์ประกอบในลำดับเรียงคือ ประธาน-ภาคแสดง ในภาคแสดงมีลำดับเรียงคือ กริยาวลี-นามวลี ในนามวลีมีลำดับเรียงคือ คำหลัก-ส่วนขยาย และส่วนขยายก็คือนามวลี ซึ่งในแต่ละส่วนจะมีลำดับชั้นไล่ลงไปเป็นทอด

๓. วากยสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ (grammatical relation) หรือหน้าที่ทางไวยากรณ์ (grammatical role) ขององค์ประกอบในหน่วยสร้างหนึ่ง ๆ อาทิ ในประโยคข้างต้น แม่ข้อเสี้ยวตัวนั้น จะพิจารณาความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ว่ามีหน่วยนามร่วม (argument) แม่สัมพันธ์กับกริยา ชื่อ ในฐานะที่ทำหน้าที่เป็นประธานของกริยา ชื่อ และมีประเต็น เสี้ยวตัวนั้นทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาดังกล่าว เป็นต้น

๔. อรรถสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ทางความหมายหรือหน้าที่ทางความหมาย (semantic role) ของหน่วยนามร่วม (argument) กับกริยา เช่นเป็น ผู้กระทำ (agent) ผู้ทรงสภาพ (patient) ผู้ประสบ (experiencer) เครื่องมือ (instrument) ฯลฯ ยกตัวอย่างในประโยคข้างต้นมีประเต็นประธาน มีอรรถสัมพันธ์กับกริยาในฐานะที่เป็นผู้กระทำเหตุการณ์ และมีประเต็นกรรมเป็นผู้ทรงสภาพของเหตุการณ์ เป็นต้น (อัญชลี สิงห์น้อย.๒๕๕๒)

กรอบแนวคิด

แนวคิดซึ่งใช้วิเคราะห์และอธิบายภาษาในบทความวิจัยนี้คือ ทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลักษณะภาษา (Functional-Typological Approach) ของ Talmy Givón (2001) ดังนี้ ความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์ของหน่วยกริยาและหน่วยนามร่วม

Givón (2001) ได้กล่าวไว้ว่าความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์เป็นชุดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยกริยาและหน่วยนามร่วมในหน่วยสร้างประโยคหรือหน่วยความ ซึ่งหน่วยนามร่วมนั้นจะแสดงบทบาทเชิงอรรถศาสตร์เป็นผู้มีส่วนร่วมในสภาวะการณ์หรือเหตุการณ์นั้น ๆ บทบาทหลักมีดังนี้ (ตัวอย่างอ้างใน อัญชลี สิงห์น้อย. มปป)

ประจำปี 2555

ผู้กระทำ (agent) หมายถึง หน่วยนามร่วมซึ่งมักเป็นสิ่งมีชีวิต เป็นผู้ก่อเหตุการณ์อย่างจงใจ และรับรู้ถึงเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้น อาทิ แดงฉีกกระดาษ (ผู้กระทำ : ประธาน)

ผู้ทรงสภาพ (patient) หมายถึง กลุ่มของหน่วยนามรวมทั้งที่มีชีวิตและที่ไม่มีชีวิตซึ่งเป็นผู้แสดงสภาพของสภาวะการณ์หนึ่ง ๆ หน่วยนามร่วมนี้อาจเป็นผู้เปลี่ยนสภาพไปอันเป็นผลจากการกระทำหนึ่ง ๆ อาทิ

ท้องฟ้าสว่างสดใส (ผู้แสดงสภาพ : ประธาน)

แก้วแตก (ผู้เปลี่ยนสภาพ : ประธาน)

แม่สร้างบ้าน (ผู้เปลี่ยนสภาพ : กรรม)

ผู้รับ (dative) หมายถึง กลุ่มของหน่วยนามร่วมซึ่งมักเป็นสิ่งมีชีวิต เป็นผู้รับรู้เหตุการณ์นั้น ๆ จากประสารทสัมพันธ์ต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างจากผู้กระทำตรงที่ผู้รับมิได้เป็นผู้ริเริ่มเหตุการณ์หรือหมายถึงผู้รับที่เป็นกรรม อาทิ

แม่เห็นฉัน (ผู้รับ : ประธาน)

แม่ตกใจ (ผู้รับ : ประธาน)

น้องอวดฉัน (ผู้รับ : กรรมตรง)

น้องให้หนังสือแก่ฉัน (ผู้รับ : กรรมอ้อม)

เครื่องมือ (instrument) หมายถึง หน่วยนามร่วมซึ่งมักเป็นสิ่งที่ผู้กระทำใช้กระทำการ อาทิ

หม้อนึ่งหุงข้าวดี (เครื่องมือ : ประธาน)

น้องชอบกินตะเกียบ (เครื่องมือ : กรรม)

พ่อฟังประตูด้วยขวาน (เครื่องมือ)

ผู้รับประโยชน์ (benefactive) หมายถึง หน่วยนามร่วมซึ่งมักเป็นสิ่งมีชีวิตที่ได้รับประโยชน์จากการกระทำ อาทิ ฉันทำเพื่อเธอ (หน่วยนามในบุพบทบ่งผู้รับผลประโยชน์)

สถานที่ (location) หมายถึงหน่วยนามร่วมซึ่งเป็นสถานที่ซึ่งสภาวะการณ์ หรือเหตุการณ์ หรือการกระทำเกิดขึ้น (locative state) หรือเป็นทิศทางการเคลื่อนไหว (locative motion) อาทิ

ฉันอยู่กรุงเทพฯ (สถานที่-ที่เกิด : กรรม)

ฉันไปกรุงเทพฯ (สถานที่-ทิศทางการเคลื่อนไหว : กรรม)

เวลา (temporal) หมายถึงหน่วยนามร่วมที่เป็นเวลาซึ่งสภาวะการณ์หรือเหตุการณ์เกิดขึ้นอาทิ ฉันกลับบ้านดึก (เวลา)

ผู้ร่วมกระทำ (associative) หมายถึงหน่วยนามร่วมซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมกระทำการกับผู้กระทำ โดยมีบทบาทคล้ายผู้กระทำ ทว่าไม่สำคัญเท่า อาทิ ตูนรักกับต้น (ผู้ร่วม)

ลักษณะ (manner) หมายถึงหน่วยนามร่วมซึ่งเป็นลักษณะที่เหตุการณ์เกิดหรือที่ผู้กระทำกระทำการ (action) อาทิ ต้นชื่ออย่างกับแมว (ลักษณะ)

ประจำปี 2555

ความสัมพันธ์เชิงไวยากรณ์ของหน่วยกริยาและหน่วยนามร่วม

Givón (อ้างแล้ว) ได้กล่าวไว้ว่าหน่วยนามซึ่งเข้าร่วมในสภาวะการณ์หรือเหตุการณ์ไม่ว่าจะมีบทบาทเชิงอรรถศาสตร์ใดก็ตาม ย่อมมีบทบาทเชิงไวยากรณ์ด้วย โดยทั่วไปไม่ว่าภาษาใดก็ตามมักมีบทบาท ได้แก่ ประธาน (subject) กรรมตรง (direct object) และกรรมอ้อม (indirect object) และในบางภาษา หน่วยนามร่วมอาจมีบทบาทเป็นภาคแสดง (predicate) และกริยาวิเศษณ์ (adverb) ได้ด้วย ประธานและกรรมตรงเป็นบทบาทสำคัญเชิงไวยากรณ์ซึ่งปรากฏเกือบทุกภาษา ส่วนกรรมอ้อมจัดเป็นบทบาทที่อาจไม่ปรากฏในทุกภาษา ในภาษาไทยบทบาทเชิงไวยากรณ์ดังกล่าวปรากฏได้ ดังตัวอย่าง

ตน	ให้	เงิน	แก่	ตน
ประธาน	กริยา	กรรมตรง	บุพบท	กรรมอ้อม
เขา	เด็กมาก			
ประธาน	กริยาวลี			
ตน	เที่ยว	ทุกคืน		
ประธาน	กริยา	กริยาวิเศษณ์		

กฎโครงสร้างวลีและประโยค (Phrase structure rules)

Singnoi (2000) และ อัญชลี สิงห์น้อย (๒๕๔๘) กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับโครงสร้างวากยสัมพันธ์ วลีและประโยคในภาษาไทยว่าอาจแสดงได้ด้วยกฎเกณฑ์ชุดหนึ่งที่เรียกว่า กฎโครงสร้างวลีและประโยค (Phrase structure rules) โดยจะแสดงคุณสมบัติสำคัญทางวากยสัมพันธ์สามประการ ได้แก่ ลำดับการเรียง (word order) ลำดับชั้น (hierarchy) และหมวดหมู่ทางไวยากรณ์ (categoriality) ของคำหรือหน่วยประกอบ

กฎโครงสร้างวลีและประโยคแสดงให้เห็นลำดับการเรียงหน่วยประกอบของประโยคในแนวนอน อาทิ ประธาน-กริยา-กรรม หน่วยประกอบหนึ่ง ๆ อาจเป็นคำหรือกลุ่มคำซึ่งเกิดร่วมกัน เช่น ต้นไม้ ที่ฉันให้ เป็นวลีหนึ่งซึ่งอาจทำหน้าที่เป็นประธาน กรรม หรือส่วนอื่น ๆ ของประโยคก็ได้ หน่วยประกอบนี้มีโครงสร้างอันประกอบด้วย หน่วยหลัก - หน่วยขยาย ซึ่งหน่วยขยายก็เป็นหน่วยประกอบซึ่งสามารถพิจารณาแยกได้อีกเป็นชั้น ๆ ไป นอกจากนี้กฎโครงสร้างวลีและประโยคยังสามารถบอกหน้าที่ทางไวยากรณ์ (grammatical categories/function) ของหน่วยประกอบต่างๆ ได้แก่ เป็นประธาน กริยา กรรม ฯลฯ ตลอดจนแสดงหมวดคำ (lexical categories) ได้แก่ คำนาม คำกริยาซึ่งสามารถทำหน้าที่ทางไวยากรณ์นั้น ๆ

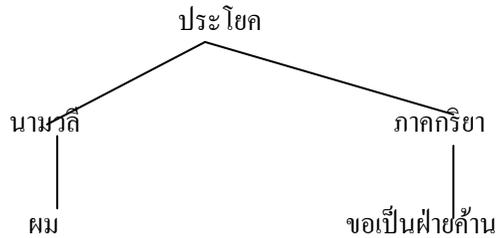
ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งได้ ๒ ประเด็นหลัก คือ ๑) โครงสร้าง และวากยสัมพันธ์ของนามวลี และ ๒) อรรถสัมพันธ์ของหน่วยสมาชิกนามวลีในภาษาไทย ดังนี้

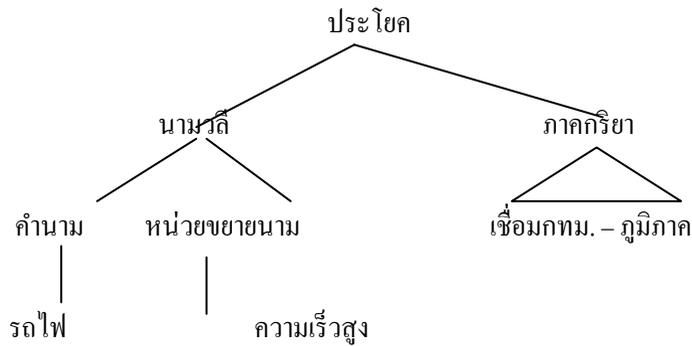
๑. โครงสร้าง และวากยสัมพันธ์นามวลีภาษาไทย

กฎโครงสร้างวลีและประโยคในภาษาไทยอาจแสดงได้โดยเริ่มจากการแบ่งส่วนจากโครงสร้างที่ใหญ่คือประโยคไล่ลงไปหาโครงสร้างที่เล็กที่สุดคือคำ ดังต่อไปนี้

๑) ประโยค → นามวลี ภาคกริยา
ประโยคประกอบด้วยนามวลี และภาคกริยา อาทิ ผม - ขอเป็นฝ่ายค้าน ประโยคนี้สามารถแสดงโดยใช้
แผนภูมิต้นไม้ดังนี้

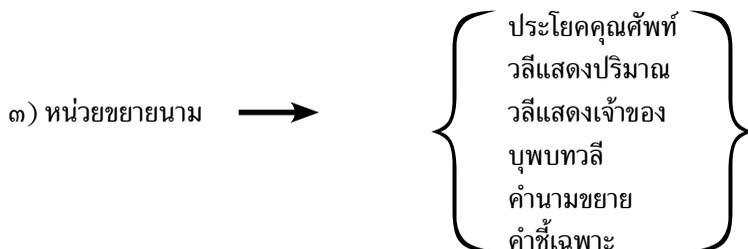

๒) นามวลี → คำนาม (หน่วยขยายนาม)
นามวลีประกอบด้วยอย่างน้อยคำนามและอาจมีหน่วยขยายนามอยู่ทางซ้ายของคำนามนั้นก็ได้ ดังตัวอย่าง
รถไฟ - ความเร็วสูง เชื่อมกทม. - ภูมิภาค

๓) หน่วยขยายนามมีหลายโครงสร้างแบ่งออกได้เป็นประโยคคุณศัพท์ วลีแสดงปริมาณวลี
แสดงเจ้าของ บุพบทวลี คำนามขยาย หรือคำชี้เฉพาะก็ได้ ดังนี้

ประจำปี 2555

วลีแต่ละชนิดมีโครงสร้างดังนี้

๔) ประโยคคุณศัพท์ → ที่ ประโยค
ประโยคคุณศัพท์ประกอบด้วยสรรพนาม “ที่” และประโยค

ตัวอย่าง ขอบคุณทุกเสียงคนกรุงที่ช่วยให้ผมมีถนนดีๆ

๕) วลีแสดงปริมาณ → จำนวน ลักษณะนาม

ตัวอย่าง กองทุนจ้างงาน ๑ ล้าน-ตำแหน่ง

๖) วลีแสดงเจ้าของ → (ของ) นามวลี

ตัวอย่าง ลดปัญหาของ-คนเมือง

๗) บุพบทวลี → บุพบท นามวลี

ตัวอย่าง สร้างอำนาจรัฐ ด้วย-อำนาจประชาชน

๘) คำนามขยาย → คำนาม

ตัวอย่าง บัญชีรายชื่อ บอลไทย บอลโลก

๙) คำชี้เฉพาะ ได้แก่ นี้ นั้น อาทิ ทางนี้ ประเทศนี้

นามวลีต่างๆ ยกเว้นนามวลีซึ่งมีโครงสร้างแบบคำนาม-วลีแสดงปริมาณ อาจมีส่วนประกอบอีกส่วนหนึ่งปรากฏร่วมอยู่ด้วย คือ ลักษณะนาม ซึ่งปรากฏในตำแหน่งระหว่างคำนามหลักและหน่วยขยาย อาทิ คนรวย-คน-ที่กระจุก ทางเลือก-ทาง-ของคนไทย เพื่อไทย-พรรค-เพื่ออนาคตประเทศไทย ปัจจัย-ปัจจัย-การผลิต ประเทศ-ประเทศ-นี้ โดยเฉพาะนามวลีแบบคำนาม-คำชี้เฉพาะนั้น โครงสร้างซึ่งมีลักษณะนามดูเป็นธรรมชาติมากกว่าไม่มีลักษณะนาม ลักษณะนามทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ในขอบเขตหน่วยขยาย โดยมีวากยสัมพันธ์กับส่วนอื่นๆ ในฐานะที่เป็นคำหลักและมีวลีขยายอีกลำดับหนึ่ง

๒. อรรถสัมพันธ์ของนามวลีภาษาไทยซึ่งปรากฏในป้ายรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๕

นามวลีแต่ละโครงสร้างที่กล่าวไปนั้น มีอรรถสัมพันธ์ของหน่วยสมาชิกในรูปแบบอันแตกต่างกัน ดังนี้

๒.๑ อรรถสัมพันธ์ของนามวลีรูปแบบ คำนาม-คำนาม นามวลีชนิดหน่วยหลักคือ คำนาม-หน่วยขยายคือ คำนาม อาจจำแนกได้อีกเป็นสามกลุ่มย่อยตามความแตกต่างทางอรรถสัมพันธ์ของหน่วยสมาชิกคือ สิ่งที่ถูกครอบครอง-เจ้าของ ประเด็น-สรรพสิ่ง และสรรพสิ่ง-จุดประสงค์ ดังแสดงเป็นตัวอย่างตามลำดับ

สิ่งที่ถูกรอบครอบ – เจ้าของ

หลัง-ครู	→	หลังครู (หลังถุ)
อนาคต-เด็กไทย	→	อนาคตเด็กไทย
เสียง-คนกรุง	→	เสียงคนกรุง
สินทรัพย์-ประเทศ	→	สินทรัพย์ประเทศ
รายได้-เกษตรกร	→	รายได้เกษตรกร

รูปแบบบรรดสัมพันธ์สิ่งที่ถูกรอบครอบ-เจ้าของ มีข้อความเทียบในลักษณะหน่วยหลัก
เป็นของหน่วยขยาย

ประเด็น-สรรพสิ่ง

ปัจจัย-การผลิต	→	ปัจจัยการผลิต
ระดับ-ประเทศ	→	ระดับประเทศ
ฟุตบอล-ไทย	→	ฟุตบอลไทย

รูปแบบบรรดสัมพันธ์ประเด็น-สรรพสิ่ง มีข้อความเทียบในลักษณะหน่วยหลักเป็นประเด็น
เกี่ยวกับหน่วยขยาย

สรรพสิ่ง-จุดประสงค์

กองทุนสวัสดิการ-นักกีฬา	→	กองทุนสวัสดิการนักกีฬา
อำนาจ-รัฐ	→	อำนาจรัฐ
อำนาจ-ประชาชน	→	อำนาจประชาชน

รูปแบบบรรดสัมพันธ์สรรพสิ่ง-จุดประสงค์ มีข้อความเทียบในลักษณะหน่วยหลักมีไว้
สำหรับหน่วยขยาย

๒.๒ บรรดสัมพันธ์ของนามวลีรูปแบบ คำนาม-บุพบทวลี

นามวลีชนิดหน่วยหลักคือ คำนาม-หน่วยขยายคือ บุพบทวลี อาจจำแนกได้อีกเป็นสามกลุ่มย่อย
ตามความแตกต่างทางบรรดสัมพันธ์ของหน่วยสมาชิกคือ สิ่งที่ถูกครอบครอบ-เจ้าของ
สรรพสิ่ง-จุดประสงค์ และสรรพสิ่ง-แหล่ง ดังแสดงเป็นตัวอย่างตามลำดับ

สรรพสิ่ง-จุดประสงค์

ประชาธิปไตย-เพื่อไทยทุกคน	→	ประชาธิปไตยเพื่อไทยทุกคน
เพื่อไทย-เพื่ออนาคตประเทศไทย	→	เพื่อไทยเพื่ออนาคตประเทศไทย
กองทุนกู้ยืม-เพื่อการศึกษา	→	กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
นโยบาย-เพื่อประชาชน	→	นโยบายเพื่อประชาชน

รูปแบบบรรดสัมพันธ์สรรพสิ่ง-จุดประสงค์ มีข้อความเทียบในลักษณะหน่วยหลักมีไว้สำหรับ
หน่วยขยาย

สรรพสิ่ง-แหล่ง

เน็ต-ที่สาธารณะ	→	เน็ตที่สาธารณะ (Free-WiFi)
เงินกำไร-จากโครงการประกันรายได้เกษตรกร	→	เงินกำไรจากโครงการประกันรายได้เกษตรกร

ประจำปี 2555

รูปแบบอรรถสัมพันธ์สรรพสิ่ง-แห่ง มีข้อความเทียบในลักษณะหน่วยหลักมีแหล่งที่หน่วยขยาย
๒.๓ อรรถสัมพันธ์ของรูปแบบ คำนาม-วลีแสดงเจ้าของ

นามวลีชนิดหน่วยหลักคือ คำนาม-หน่วยขยายคือ วลีแสดงเจ้าของ อาจจำแนกได้อีกเป็น
สามกลุ่มย่อยตามความแตกต่างทางอรรถสัมพันธ์ของหน่วยสมาชิกคือ สิ่งที่ถูกครอบครอง-เจ้าของ
และสรรพสิ่ง-แหล่ง และสรรพสิ่ง-จุดประสงค์ ดังแสดงเป็นตัวอย่างตามลำดับ

สิ่งที่ถูกครอบครอง-เจ้าของ

ศักดิ์ศรี-ของประเทศชาติ	→	ศักดิ์ศรีของประเทศชาติ
ความสุข-ของคนไทยทั้งชาติ	→	ความสุขของคนไทยทั้งชาติ
ปัญหา-ของคนเมือง	→	ปัญหาของคนเมือง
ทางเลือก-ของคนไทยทั้งแผ่นดิน	→	ทางเลือกของคนไทยทั้งแผ่นดิน
หลักประกันใหม่-ของชีวิต	→	หลักประกันใหม่ของชีวิต

รูปแบบอรรถสัมพันธ์สิ่งที่ถูกครอบครอง-เจ้าของ มีข้อความเทียบในลักษณะหน่วยหลัก
เป็นของหน่วยขยาย

๒.๔ อรรถสัมพันธ์ของรูปแบบ คำนาม-วลีแสดงปริมาณ นามวลีชนิดหน่วยหลักคือ
คำนาม-หน่วยขยายคือ วลีแสดงปริมาณ อาจจำแนกได้อีกสามกลุ่มย่อยตามความแตกต่าง
ทางอรรถสัมพันธ์ของหน่วยสมาชิกคือ ผู้ชำนาญ-สิ่งที่ชำนาญ และสรรพสิ่ง-แหล่ง
และสรรพสิ่ง-จุดประสงค์ ดังแสดงเป็นตัวอย่างตามลำดับ

ผู้ชำนาญ-สิ่งที่ชำนาญ

รองนายกฯ - ๖ สมัย	→	รองนายกฯ ๖ สมัย
รัฐมนตรีว่าการฯ - ๑๑ สมัย ๗ กระทรวง	→	รัฐมนตรีว่าการฯ ๑๑ สมัย ๗ กระทรวง

รูปแบบอรรถสัมพันธ์ผู้ชำนาญ-สิ่งที่ชำนาญ มีข้อความเทียบในลักษณะหน่วยหลักชำนาญ
เกี่ยวกับหน่วยขยาย

สรรพสิ่ง-จุดประสงค์

ที่ทำกิน - ๑ ล้านคน	→	ที่ทำกิน ๑ ล้านคน
กองทุนจ้างงาน - ๑ ล้านตำแหน่ง	→	กองทุนจ้างงาน ๑ ล้านตำแหน่ง
ดอกเบี้ย - ๑ % เวลา ๑๐ ปี	→	ดอกเบี้ย - ๑ % เวลา ๑๐ ปี
ค่าแรงขั้นต่ำ - ๓๐๐ บาท/วัน	→	ค่าแรงขั้นต่ำ - ๓๐๐ บาท/วัน
ภาษีมูลค่าเพิ่ม - ๒ %	→	ภาษีมูลค่าเพิ่ม - ๒ %
กล่องวงจรปิด - ๒,๐๐๐,๐๐๐ จุด	→	กล่องวงจรปิด - ๒,๐๐๐,๐๐๐ จุด
กองกำลังพิเศษ - ๒,๕๐๐ นาย	→	กองกำลังพิเศษ - ๒,๕๐๐ นาย
รถไฟฟ้า - ๑๒ สาย ๕๐๙ กม.	→	รถไฟฟ้า - ๑๒ สาย ๕๐๙ กม.
เงินเดือนปริญญาตรี - ๑๕,๐๐๐ บาท	→	เงินเดือนปริญญาตรี - ๑๕,๐๐๐ บาท

รูปแบบอรรถสัมพันธ์สรรพสิ่ง-จุดประสงค์ มีข้อความเทียบในลักษณะหน่วยหลัก
มีไว้สำหรับหน่วยขยาย

สรรพสิ่ง-ลำดับ

บ้าน - หลังแรก1	→	บ้านหลังแรก
รถ - คันแรก*	→	รถคันแรก

รูปแบบอรรถสัมพันธ์ประเด็น-สรรพสิ่ง มีข้อความเทียบในลักษณะหน่วยหลักเป็นประเด็น
เกี่ยวกับหน่วยขยาย

๒.๕ อรรถสัมพันธ์ของรูปแบบ คำนาม-ประโยคคุณศัพท์

นามวลีชนิดหน่วยหลักคือ คำนาม-หน่วยขยายคือ ประโยคคุณศัพท์ มีอรรถสัมพันธ์ของหน่วย
สมาชิกคือประเด็น-สรรพสิ่ง ดังนี้

ประเด็น-สรรพสิ่ง

เสียง-ที่ไว้วางใจ	→	เสียงที่ไว้วางใจ
คนรวย-ที่กระจุก	→	คนรวยที่กระจุก
คนจน-ที่กระจาย	→	คนจนที่กระจาย
คุณภาพชีวิต-ที่ดี	→	คุณภาพชีวิตที่ดี

รูปแบบอรรถสัมพันธ์ประเด็น-สรรพสิ่ง มีข้อความเทียบในลักษณะหน่วยหลักเป็นประเด็นเกี่ยวกับ
หน่วยขยาย

สรุป และอภิปรายผลการวิจัย

โครงสร้าง และวากยสัมพันธ์ของนามวลีภาษาไทยซึ่งปรากฏในป้ายรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๔ ปรากฏทั้งรูปแบบโครงสร้างคำนามคำเดียว และรูปแบบโครงสร้าง
คำนามกับส่วนขยาย หนึ่งส่วนขยายคำนามมีหลายประเภท ได้แก่ ประโยคคุณศัพท์ วลีแสดงปริมาณ
วลีแสดงเจ้าของ บุพบทวลี คำนามขยาย ตลอดจนคำชี้เฉพาะ นามวลีทุกรูปแบบซึ่งมีส่วนขยายจัดเป็น
นามวลีแบบมีไวยากรณ์ (Syntactic noun phrases) นามวลีชนิดนี้มีวากยสัมพันธ์ของหน่วยสมาชิกเป็นแบบ
หน่วยหลัก-หน่วยขยาย

ส่วนอรรถสัมพันธ์ของหน่วยสมาชิกนามวลีภาษาไทยซึ่งปรากฏในป้ายรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๔ ปรากฏ ๖ ลักษณะ ได้แก่ สิ่งที่ถูกครอบครอง-เจ้าของ
ประเด็น-สรรพสิ่ง สรรพสิ่ง-จุดประสงค์ สรรพสิ่ง-แหล่ง สรรพสิ่ง-ลำดับ ผู้ชำนาญ-สิ่งที่ชำนาญ แม้ว่า
งานวิจัยนี้จะแสดงอรรถสัมพันธ์ของหน่วยสมาชิกในนามวลี ไม่หลากหลายลักษณะ ตลอดจนไม่
ครอบคลุมอรรถสัมพันธ์ของนามวลีทั้งหมดในภาษาไทย เนื่องจากจำกัดด้วยขอบเขตของข้อมูล
ทว่างานวิจัยนี้ก็แสดงให้เห็นว่า นามวลีในภาษาไทยมีรูปแบบของอรรถสัมพันธ์อันหลากหลาย มีผลผลิต
และสามารถสะท้อนระบบคิด สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนสภาพแวดล้อมของชุมชนไทยได้อย่างชัดเจน

หนึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับนามวลีเรื่องอื่น ๆ ได้แก่ Hass (1942) Jones
(1970) พิธี (๒๕๑๔) Allan (1977) Goral (1978) Lehman (1979) Stein (1979 ; 1981) Conklin
(1981) Adams (1982) Hundius & Kolver (1983) ศรีัญญา (๒๕๒๕) Saranya (1989) Sujarittak

ประจำปี 2555

(1989) (อ้างใน สมทรง บุรุษพัฒน์. ๒๕๕๐ : ๑๖๕-๑๖๘) Singnoi (2000) Givón (2001) และอัญชลี (๒๕๕๘) พบว่าโครงสร้างนามวลีภาษาไทย มักประกอบด้วยปริมาณวลีซึ่งมีการใช้ลักษณะนามอย่างซับซ้อน

ส่วนประเด็นการศึกษาโครงสร้างนามวลีในงานวิจัยนี้ แตกต่างจากงานรุ่นบุกเบิกข้างต้น คือ การศึกษาอรรถสัมพันธ์ของหน่วยสมาชิกในนามวลี ตามแนวคิดของ Singnoi (2000) Givón (2001) และอัญชลี (๒๕๕๘) อย่างไรก็ตามการศึกษาโครงสร้าง วากยสัมพันธ์ ตลอดจนอรรถสัมพันธ์ของหน่วยสมาชิกนามวลีก็ได้ช่วยคลี่คลายความลึกลับได้บ้างเกี่ยวกับการพิจารณาความแตกต่างระหว่าง คำนามประสม นามวลี/ประโยค ดังที่อัญชลี (อ้างแล้ว : ๑๐๗-๑๒๐) ได้แสดงหลักเกณฑ์ต่างๆ เพื่อจำแนกโครงสร้างหนึ่งๆ นั้นเป็นคำประสม ไม่ใช่วลี หรือประโยค เกณฑ์ต่างๆ ครอบคลุมทั้งวากยสัมพันธ์ อรรถสัมพันธ์ วีรรรตสัมพันธ์ และกระบวนการกลายเป็นคำ กระนั้นก็ไม่อาจพิจารณาตัดสินได้จากเกณฑ์ใดเกณฑ์เดียว แม้ว่าบางครั้งการพิจารณาคำซึ่งเกิดเรียงตามกันว่าเป็นคำประสม วลี หรือประโยคจะไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย หรือยังเป็นเรื่องถกเถียงกันอยู่ ทว่าก็ไม่มีคำถามจำเป็นต้องพิจารณาในลักษณะชี้ขาด หากตระหนักดีว่า คำนามประสมในภาษาไทยมีทั้งที่เหมือนนามวลี/ประโยค หรือเหมือนคำเรียงกระจายต่อเนื่องจากข้อหนึ่งไปสู่อีกข้อหนึ่ง จากเหมือนวลี/ประโยคมากที่สุดไปสู่อีกเหมือนวลี/ประโยคน้อยที่สุด หรือในทางกลับกัน จากเหมือนคำมากที่สุดไปสู่อีกเหมือนคำน้อยที่สุดเป็นลำดับ

เอกสารอ้างอิง

- นวรรรณ พันธุมธา. (๒๕๕๙). *ไวยากรณ์ไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจินต์ ภาณุพงศ์. (๒๕๕๘). *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 = Thai 3*. (พิมพ์ครั้งที่ ๑๑). นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมทรง บุรุษพัฒน์ สุจริตลักษณ์ ดีผดุง และโสภณา ศรีจำปา. (๒๕๕๐). *รายงานการวิจัยเรื่องสถานภาพงานวิจัยภาษาศาสตร์ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อัญชลี สิงห์น้อย. (มปป). *เอกสารคำสอนรายวิชา ๒๐๙๖๒๑ หัวข้อทางวากยสัมพันธ์ และสัมพันธ์สาร*. พิษณุโลก : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. (เอกสารอัดสำเนา).
- อัญชลี สิงห์น้อย. (๒๕๕๘). *คำนามประสม : ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างคำไทย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี สิงห์น้อย. (๒๕๕๒). *รายงานการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์หน่วยสร้างกริยาประสมภาษาไทยในแนวไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลักษณะภาษา*. พิษณุโลก : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (๒๕๕๘). *หลักภาษาไทย : อักษรวิธี วจิวิภาค วากยสัมพันธ์จันท์ลักษณะ*. (พิมพ์ครั้งที่ ๑๓). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- Givón, Talmy. (2001). *Syntax : An introduction Volume I*. Philadelphia : John Benjamins Publishing.
- Givón, Talmy. (2001). *Syntax : An introduction Volume II*. Philadelphia : John Benjamins Publishing.
- Singnoi, Unchalee. (2000). *Nominal constructions in Thai*. Dissertation Ph.D. Eugene : University of Oregon.